

UTVIKLING: At bistand uten politiske føringer kan bidra til økonomisk utvikling, betyr ikke at resultatet nødvendigvis står i forhold til innsatsen, skriver Thomas Hylland Eriksen. Her er miljø- og utviklingsminister Erik Solheim sammen med Malawis miljø- og naturressursminister, Grain Malunga. FOTO: TROND VIKEN, UTENRIKSDDEPARTEMENTET/SCANPIX

Bistandens hodepine

Bistand. Både Per Øyvind Bastøe fra Norad og Bjørn K. G. Wold fra SSB har merket seg, og funnet grunn til å imøtegå, min replikk til Ny Tid (23. april) om at bistand generelt ikke har ført til økonomisk utvikling. Jeg takker for engasjementet, men må også få minne om at kommentaren om bistand dreide seg om hva barn og ungdom skal lære

på skolen, og på ingen måte pretenderte å felle noen endelig dom over utviklingsbistand i sin alminnelighet. Rammen var altså en diskusjon om vinklingen på globale spørsmål i norske skolepensja, og sjangeren var det korte telefonintervjuet.

Det er uansett en tydelig tendens til at bistandsorganisasjoner overselger nytten i sin virksomhet, spesielt med hensyn til økonomisk utvikling. Ingen kan være uenig i for eksempel at nødhjelp er nødvendig og viktig, at mikrokreditt kan være redningen for fattige lokalsamfunn, eller for den saks skyld at konkret prosjektstøtte til helsevesen, utdanning og infrastruktur i sør ofte medfører positive resultater lokalt. Jeg har besøkt flere slike prosjekter, og har ingen problemer med å anbefale fortsatt støtte til dem.

Likevel må det kunne påpekes at de siste femti-seksti årene med bistand i stor skala på ingen måte har innfridd forventningene. Landene i sør som klarer seg best økonomisk, er generelt ikke de samme landene som har mottatt mest bistand. Statlige kleptokratier og enkeltpersoner med høy kompetanse i å konvertere bistandsmidler til personlig vinning, er nok vel så typiske for bistanden i sør som de vellykkede historiene. Dette er godt dokumentert i litteraturen, så vel kvantitativt som kvalitativt.

At bistand uten politiske føringer kan bidra til økonomisk utvikling, som Wold påpeker, betyr dessuten ikke at resultatet nødvendigvis står i forhold til innsatsen, altså at det nåværende bistandsregimet representerer den beste av mulige verdener. Andre måter å bruke penger på kan, kort sagt, være mer effektive.

Selvfølgelig kan ingen kreve at den norske stat eller norske organisasjoner kan løse problemene i sør. Spørsmålet, som verken Bastøe eller Wold reiser i sine ellers meget opplysende kommentarer, er ikke desto mindre om ikke bistanden, i sin nåværende form, koster mer enn den smaker. At skoleelever lærer å stille denne typen spørsmål, i stedet for å høre oppbyggelige historier om hvordan Norge redder verden, har iallfall ikke jeg noe imot.

Thomas Hylland Eriksen, sosialantropolog

Dag Herbjørnsrud bør beklage

Eierskifte. Ny Tid har fått en høyreradikal eier som nekter å oppgi hvor hans prosjekter for (et snevert utvalg) menneskerettigheter har sin finansiering fra. Dette har jeg ytret meg kritisk om. Ny Tids redaktør velger som sitt forsvar (lederen 14. mai) å angripe undertegnede med den språklige nyvinningen «diktatorknefall» og en original påstand om at jeg har et «ønske om ytringsforbud i Norge».

Det siste først: Jeg har hevdet at Amnesty (med flere) ikke bør gi økonomisk eller symbolsk støtte til et Oslo Freedom Forum som hyller en militærkupp-deltaker som «Hero of Human Rights».

Er jeg dermed for «ytringsforbud»? Det burde være unødvendig å forklare en avisredaktør at hvis Ny Tid takker nei til å stå som sponsor av Nasjonalpatriotenes landsmøte, er ikke Ny Tid av den grunn for ytringsforbud. Å ikke støtte noe er ikke det samme som å ville forby det.

Mitt angivelige «diktatorknefall» skal bestå i at jeg ikke «våger» å kritisere Cubas diktator Fidel Castro. Jeg har, så vidt jeg vet, aldri i mitt liv skrevet ett eneste ord om Cuba, verken positivt eller negativt. Dette har jeg nok til felles med det store flertall i Norge. Er vi i Dag Herbjørnsruds øyne alle sammen medløpere for Castros diktatur? Lederens påstand synes å være et vennelig forsøk på å putte undertegnede ned i den svarte sekken for diktator dyrking hvor vi finner 1970-tallets AKP (m-l) og andre tilhengere av «marxismen-leninismen» og det som verre er. Dette avdekker først og fremst at Herbjørnsrud umulig kan ha lest noe særlig av forfatteren han angriper. I boken *Tredje venstre* (Forlaget Oktober, 2004) tar Bendik Wold og undertegnede utgangspunkt i Rousseau og Marx sin kamp for ytringsfrihet, demokrati og individualitet, og vi viser at disse venstretradisjonene etter den russiske revolusjon ble kidnappet og misbrukt av diktatoriske regimer som ikke har noe til felles med den frihetskampen vi mener venstresiden må føre.

Om «marxismen-leninismen» i Norge skriver vi: «På 1970-tallet samlet tusenvis av opprørske unge nordmenn seg rundt et revolusjonært prosjekt for å innføre en partidiktert «sosialisme» i Norge. AKP (m-l) s ideologer fnyste foraktfullt av småborgerlige SF-ere, liberalere og andre som måtte mene at demokrati og individuelle rettigheter kunne være noe å bygge et rettferdig samfunn på. Først etter langvarig indre kamp tok AKP (m-l) ambisjonen om en norsk ettpartistat ut av partiprogrammet. Det skjedde i 1984, hundre år etter at Norge innførte parlamentarismen.»

Dette er klar tale, og den tar stilling for liberalere som insisterer på demokrati og individuelle rettigheter mot AKP (m-l)s tradisjon. Vår kritikk av «marxismen-leninismen» bygger på et prinsipielt syn på demokrati som ikke åpner for noe «diktatorknefall», heller ikke overfor Fidel Castro. Cubas folk fortjener frie, demokratiske valg like mye som alle andre.

Bistand

Spørsmålet er om ikke bistanden, i sin nåværende form, koster mer enn den smaker.

Jeg håper Dag Herbjørnsrud er moden nok til å beklage sin usaklige og grunnløse påstand om «diktator-knefall». Med det samme burde han dementere lederartikkelens løgn om at undertegnede ønsker «ytringsforbud i Norge».

Magnus E. Marsdal, forfatter og utreder ved Manifest senter for samfunnsanalyse

Marsdal fortsetter å diktere

Kuppmaker. Den nyomvendte ytringsfrihetsdebattanten Magnus Marsdal, tidligere «Rebell»-redaktør, har den siste måneden gjentatte ganger gått for å profilere seg på motstanden mot andres arbeid.

Faktagrunnlaget har vist seg langt svakere enn de sterke påstandene, «dokumentert» med Wiki-linker på nett, slik at ingen har tatt hans boikottoppfordringer til følge.

I Dagbladet 27. april gikk han til det skritt å true Amnesty International med utmeldelse for å få dem til å trekke støtten til menneskerettighetskonferansen Oslo Freedom Forum: «– Fortsetter Amnesty å støtte dette arrangementet, melder jeg meg ut, sier Marsdal.»

Amnesty lot seg ikke skremme av truslene, som skulle forvanske Chávez-kritikere i å komme til orde. Men har dermed Marsdal nå meldt seg ut av Amnesty? Eller var det bare tomme trusler for å fremme egen sak? Vi venter på svar, slik vi venter på svar på utfordringen om hva han gjør for å støtte arbeidere i venstreautoritære regimer (Klassekampen 10. mai).

Det sier litt om Marsdals troverdighet, som selvopnevnt talsmann for «hele venstresida», at han i VG i

2008 skrev: «Noen mener Hugo Chávez virker gal. Jeg mener han minner mer om Einar Gerhardsen.»

Sammenligningen av Gerhardsen med den dømte kuppmakeren Chávez, som i 1992 fikk et titall liv på samvittigheten, er en skam, men sverter heldigvis Marsdal mer enn Gerhardsen.

Nå krever Marsdal at Ny Tid skal «beklage» for å ha såret hans følelser og kritisert ham – det eneste jeg kan beklage, er at vi ikke har tid, lyst eller plass til å ta sterkere i for å dokumentere den unge mannens mange feilgrep. Marsdal kan eventuelt starte med å beklage overfor Ugandas homofile leder Kasha Jaqueline og andre Ny Tid-spaltister, som han aktivt motarbeider ved sine mange boikottoppfordringer og nedlatende uttalelser om deres arbeid.

Kuppmakerstøtteren Marsdal påstår nå at Ny Tid har fått en «høyreradikal eier». Hvor har han det fra? Sine egne hjemmesider? Det gode er at Marsdal nå om ikke annet, for «første gang» (for den som måtte tro det), skriver om Cuba og Castro (sic!). Og skriver at cubanere «fortjener frie, demokratiske valg».

Men vil han dermed framover begynne å kritisere Castro-brødrene like mye som han kritiserer Ny Tid? Eller er dette bare nok et tomt medieutsagn?

Dag Herbjørnsrud, Amnesty-medlem og Ny Tid-ansatt

«Cubas folk fortjener frie, demokratiske valg like mye som alle andre», skriver Magnus Marsdal. FOTO: ISMAEL FRANCISCO, AFP/SCANPIX

Eierskifte.

Jeg håper Dag Herbjørnsrud er moden nok til å beklage sin grunnløse påstand om «diktator-knefall».

Send oss din mening! Ny Tid tar imot innsendte essays på inntil 13.000 tegn, kronikker på 7000 tegn og debattinnlegg på inntil 3000 tegn, inkludert mellomrom. Bidrag sendes på epost til debatt@nytid.no. Debattinnlegg bør være oss i hende innen kl. 15 mandager for å komme på trykk i samme ukes avis. Ny Tid forbeholder seg retten til å forkorte innsendte tekster. **Kaare M. Bilden, kronikk- og debattansvarlig**

KURS VED NTNU

www.ntnu.no/videre

Hent ny kunnskap der den skapes

TAKE CREDIT! ENGELSK FJERNUNDERVISNING

Årsstudium i engelsk på universitetsnivå
Del I og Del II (30 + 30 studiepoeng)

Fordypningstillegg eller frittstående emner
Del III (15 + 15 studiepoeng)

Oppstart høsten 2010
Søknadsfrist: 10. juni 2010

Nærmere informasjon:
www.ntnu.no/takecredit
E-post: Take.Credit@adm.ntnu.no
Telefonnr. 73 59 76 72 / 73 59 66 43

jobbberge.no

NTNU
100 skapende år